სტუდენტური საისტორიო ძიებანი (III, 2023)

მიხეილ ქართველიშვილი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
mikheil.kartvelishvili@tsu.ge

ლალი მექერიშვილი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
lali.mekerishvili@tsu.ge

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ ჟურნალ *სტუდენტური საისტორიო ძიებანის* III ნომერი გამოსცა. ჟურნალის მესამე ნომერი, პირველის და მეორის მსგავსად, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტური პროექტების საგრანტო კონკურსის მხარდაჭერით გამოიცა.

ჟურნალის მესამე ნომერზე მუშაობის პერიოდში სარეცენზიოდ შემოვიდა ბაკალავრიატის, მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის საფეხურის სტუდენტების სამ ათეულამდე სტატია. ფარული რეცენზირების შედეგად შეირჩა თხუთმეტი ნაშრომი, ორი სამეცნიერო თარგმანი და ერთი წყაროს პუბლიკაცია. ნაშრომები ეხება, საქართველოსა და მსოფლიოს ანტიკური, შუა საუკუნეების, ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხებს.

ჟურნალის აღნიშნულ ნომერში თსუ დოქტორანტი ზაზა ქარჩავა გვთავაზობს სტატიას *საქორწინო ურთიერთობები ხეთური კანონების მიხედვით*, რომელშიც პირველწყაროებზე დაყრდნობით მსჯელობს როგორც საქორწინო ურთიერთობებზე, ასევე მეუღლეების უფლებრივ მდგომარეობაზე.

თსუ ისტორიის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტი თემურ სიხარულიძე თავის სტატიაში *პირველი სახარება და იესო ქრისტე როგორც აპოკალიპტური წინასწარმეტყველი* საუბრობს ბიბლიაზე და თანამედროვე სამეცნიერო ლიტერატურაზე დაყრდნობით საინტერესო შეხედულებებს წარმოადგენს.

აქვეა დაბეჭდილი თსუ დოქტორანტ ლალი მექერიშვილის სტატია *ხატმებრძოლობის დაწყება ბიზანტიის იმპერიაში*, რომელიც შუა საუკუნეების ბიზანტიის ისტორიის ამ ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენის შესახებ საინტერესო მოსაზრებებს შეეხება.

თსუ დოქტორანტი ჯონდი ხუხია სტატიაში *როგორ ჩამოყალიბდა ესპანური ინკვიზიციის მმართველობის სისტემა?* განიხილავს საკითხის ირგვლივ სამეცნიერო ლიტერატურაში არსებულ მოსაზრებებს და თავის შეხედულებებსაც გვიზიარებს.

მნიშვნელოვან კვლევას წარმოადგენს თსუ ისტორიის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტი ლუკა ნებიერიძე სტატიაში *XV საუკუნის საქართველოს სამეფოს საველე არმიის რაოდენობის საკითხისათვის.* უკანასკნელ პერიოდში განსაკუთრებით გაიზარდა სამხედრო ისტორიის შესწავლით დაინტერესება, ლუკა ნებიერიძის აღნიშნული ნაშრომიც საკითხის ირგვლივ არსებულ წყაროებსა და სამეცნიერო ლიტერატურის შესწავლის შედეგს წარმოადგენს.

მსოფლიო ისტორიის ახალი პერიოდის ერთ-ერთ საინტერესო და მნიშვნელოვან საკითხს ეხება თსუ ისტორიის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტ სერგი ადამიას სტატია *მერი სტიუარტი და კირკ ო'ფილდის ინციდენტი.*

ისტორიოგრაფიული შინაარსის საინტერესო სტატიას გვთავაზობს თსუ ისტორიის სა-

ბაკალავრო პროგრამის სტუდენტი გიორგი ბარნაბიშვილი, რომელიც აანალიზებს თეიმურაზ I-სა და გიორგი სააკაძის ირგვლივ ქართულ ისტორიოგრაფიაში არსებული განსხვავებულ მოსაზრებებს, ნაშრომში საინტერესოდ არის წარმოდგენილი სამეცნიერო ლიტერატურაში გადმოცემული ხედვები საკუთარ ორიგინალურ შეხედულებებთან ერთად.

უახლესი ისტორიის ცენტრის მკვლევრის, მარიამ ხამიცაშვილის, სტატია სემინოლების მეორე ომი: ბრძოლა ტერიტორიისა და თავისუფლებისთვის ეხება ამერიკის მკვიდრი მოსახლეობის, ე.წ. „ინდიელების", თემატიკის კვლევას, რასაც ქართულ ისტორიოგრაფიაში დიდი ისტორია არ აქვს, ამიტომ ავტორის მიერ აღნიშული საკითხით დაინტერესება მისასალმებელია.

თსუ ახალი და უახლესი ისტორიის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტი გიორგი ქელეხსაშვილი სტატიაში *ინდოეთის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის* სათავეებთან განიხილავს ინდოეთის კოლონიური წარსულის დაძლევასთან დაკავშირებულ მნიშვნელოვან და საინტერესო საკითხს.

თსუ ისტორიის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტი ნიკოლოზ ქაჯაია სტატიაში *მეორე იმპერიის კრახი. ადოლფ ტიერი და ლეონ მიშელ გამბეტა* — წინააღმდეგობის ორი გზა საკითხის საინტერესო შესწავლას გვთავაზობს.

თსუ კულტურული და სოციალური ანთროპოლოგიის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტის საბა კალანდარიშვილის ნაშრომში *რუსეთ-ოსმალეთის 1877-1878 წლების ომის საბრძოლო მოქმედებები ოზურგეთი-ბათუმის მონაკვეთზე* საინტერესოდ არის გაშუქებული XIX საუკუნის 70-იანი წლების მიწურულის მნიშვნელოვანი მოვლენის დეტალები.

უახლესი ისტორიის ცენტრის მკვლევარი და თსუ ახალი და უახლესი ისტორიის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტი ნიკოლოზ სარაჯიშვილი სტატიაში *ახალი მასალები 1920-იანი წლების პირველ ნახევარში საქართველოში შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შესახებ* განიხილავს მეტად საინტერესო დოკუმენტებს, რომლებიც პირველად შემოდის სამეცნიერო მიმოქცევაში და მნიშვნელოვნად ამდიდრებს მანამდე არსებულ ცოდნას საკვლევი პერიოდისა და თემატიკის ირგვლივ.

აღმოსავლეთ ევროპის უახლესი ისტორიის საინტერესო გააზრებას გვთავაზობს თსუ ახალი და უახლესი ისტორიის სამაგისტრო პროგრამის სტუდენტი თამარ სამარგულიანი სტატიაში *„პრაღის გაზაფხული" – კრიზისი სოციალისტურ ბანაკში.*

საბჭოთა საქართველოს ისტორიის ერთ-ერთ საინტერესო და მნიშვნელოვან საკითხს — 1978 წლის აპრილის მოვლენებს ეხება თსუ საქართველოს ისტორიის სამაგისტრო პროგრამის მაგისტრანტი ზურა ჯავახიშვილი სტატიაში *ენობრივი მსაზღვრელის მნიშვნელობა საბჭოთა ეპოქაში ქართული იდენტობისთვის (1978 წლის 14 აპრილის მაგალითზე).*

თსუ სახელმწიფო მართვისა და საჯარო პოლიტიკის სამაგისტრო პროგრამის მაგისტრანტი მელანო ბერიძე სტატიაში *ქართულ-აფხაზური და ქართულ-ოსური Track 1.5 დიალოგების შედარებითი ანალიზი,* პოსტ-საბჭოთა საქართველოს ისტორიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენების საინტერესო ხედვას გვთავაზობს.

წყაროს პუბლიკაციის რუბრიკაში დაბეჭდილია ფილიპე V მაკედონელის მიერ თესალიის ქალაქ ლარისასთვის გაგზავნილი წერილები ძვ.წ. 217-215 წლებში, აღნიშნული მასალის ძველი ბერძნულიდან თარგმანი სამეცნიერო კომენტარებით შეასრულა გიორგი ბარნაბიშვილმა.

რაც შეეხება სამეცნიერო თარგმანის რუბრიკას, ავტორებმა წარმოგვიდგინეს სამეცნიერო ნაშრომების ნაწილების თარგმანები, კონსტანტინე მეგრელიშვილმა გერმანულიდან თარგმნა ვალტერ ლიუდე-ნოირათის *დიონიცის ხელისუფლება: მესამე რაიხის უკანასკნელი დღეები,* ხოლო როინ (ლაშა) რუხიაშვილმა კი გამოჩენილი ქართველი პოლიტიკური მოღვაწის ვარლამ ჩერქეზიშვილის გვერდები სოციალიზმის ისტორიიდან ქართულ ენაზე შესრულებული თარგმანი შემოგვთავაზა.

მესამე ნომერში სარედაქციო კოლეგიამ ჟურნალით დაინტერესებულ ფართო საზოგადოებას ჟურნალის უკვე ტრადიციულ რუბრიკებთან ერთად მკითხველ საზოგადოებას შევთავაზეთ ახალი რუბრიკა – *ჩვენი ლექტორების შესახებ*, სადაც დაიბეჭდა პროფესორ-მასწავლებლების მოგონებები იმ ლექტორების შესახებ, რომლებმაც ჩვენს პროფესიონალებად ჩამოყალიბების საქმეში მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს. წინამდებარე ნომერში გთავაზობთ თსუ დოქტორანტ ოთარ გაბუნიას მოგონებას პროფესორ ჯემალ შარაშენიძეზე, თსუ ასოცირებული პროფესორი მიხეილ ბარნოვი პროფესორ ვასილ კაჭარავას იხსენებს, ხოლო თსუ ასოცირებული პროფესორები თეა წითლანაძე და თეა ქარჩავა თავიანთ მასწავლებელს, გურამ კუტალიას იგონებენ.

კიდევ ერთი სიახლე, რომელიც ჟურნალს უკავშირდება არის ის, რომ იგი ატვირთულია OJS სისტემაში და მისი ნომრების ნახვა ნებისმიერ მსურველს ელექტრონული სახითაც შეუძლია მისამართზე: https://shr.tsu.ge/

STUDENT HISTORICAL RESEARCHES (III, 2023)

Mikheil Kartvelishvili
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
mikheil.kartvelishvili@tsu.ge

Lali Mekerishvili
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
lali.mekerishvili@tsu.ge

The Tbilisi State University Publishing House has recently released the third issue of the academic journal *Student Historical Researches*. Like the first and second issues, this publication was made available to the public with the support of the Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Student Projects Grant Competition.The editorial board has emphasized that the journal's primary objective is to maintain the trajectory already established. In particular, submissions are accepted for consideration only after undergoing a double-blind peer review process. The articles selected for publication cover a wide range of topics from both Georgian and world history, with contributions from undergraduate, master's, and doctoral students.The journal is hosted on the OJS platform, and all issues are freely accessible in electronic format at: https://shr.tsu.ge/